

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKOLCSOS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította : Dr. BOROS GYÖRGY.

Köszöntő

(a Berde-serleggel)

Berde Mózsáról szól az ének ...
Dicsőség Isten nagy nevének,
Jókedvibe' hogy nekünk adta őt,
— Az ős ugarban új barázdát szántva,
Arany kalászit gyűjtve garmadába, —
A fejedelmi, áldott Jóltevőt!

Berde Mózsáról szól az ének ...
Ha mi hallgatnánk, zengenének
A sziklabércek más-más nyelveken
S a Muzsák berke, mint egy harci tábor,
Megittasulva lelke mámorától,
Hymnuszba csapna győzedelmesen.

Berde Mózsáról szól az ének ...
Eladdig akik éhezének,
A Megváltónak édes gyermeki,
Hűs hajnalon most szednek égi mannát,
Haló porában áldva drága hamvát:
Ez mind családja, vére volt neki.

Berde Mózsáról szól az ének ...
 Ki szószólója nemzetének,
 Nehéz időkbe' pajzsa, gyámola;
 Fut — fárad — izzad: arca veritékén
 Jólét fakad a bujdosók-vidékén;
 Fölöttük — im! — a béke angyala.

Berde Mózsáról szól az ének ...
 Áldás adassék serlegének —
 Értünk ki annyi keserű pohárt
 Fenékig hajta, titkos áhítatban:
 Eltemetkezve égő áldozatban,
 Mint Paraklétos új Pünkösdre várt.

Berde Mózsáról szól az ének ...
 Ott künn — ma vajjon mit beszélnek,
 A triumvirek¹ bölcs tanácsiban?
 — „Élet-halál!... a Lenni vagy nem lenni!...
 Mert sírjainkban nem tudunk pihenni,
 Amint reméltük: nyugton boldogan.“

Berde Mózsáról szól az ének ...
 Áldozunk az ő szellemének,
 E hősi szellem: a mi örökünk.
 Ha elfelednének nyomdokába lépni,
 Koszorújába friss virágot tépni, —
 Oh, akkor, akkor... jaj, oh jaj nekünk!

Berde Mózsáról szól az ének ...
 Ötven éve,² hogy hő szívének
 Végdobbanása minket melegít.
 Oltár e szív ... Az emberszeretetnek
 Oltárain míg könnyeink peregnek,
 Hadd lássa népét, hálás gyermekit!

Józan Miklós

¹ Triumvirek: három férfi tanácsa. Brassai, Berde és Bölöni Farkas Sándor egymáshoz közel vannak eltemetve Koiozsvár Házsongárd nevű temetőjében.

² Berde Mózes 1893-ban, ezelőtt 50 évvel halt meg.

Zsuzsi és a Jóisten*

Székely leányka volt Zsuzsi s éppen hét éves. Ott laktak a Nyárad vize mellett, Székelyföldön. Úgyes székely ember volt az apja, — a földművelés mellett fakitermeléssel foglalkozott s növelte vele a kenyerét. Csak édesanyja nem volt Zsuzsikának, korán elhalt. Így aztán ketten éldegéltek. Egyik nap este csak elfogja Zsuzsit az édesapja s azt mondja neki:

— Nó, te leánka, reggel megyünk Pestre.

— Azt mért, édesapám? — kérdezte Zsuzsi, mert hogy szerfölött kíváncsi természetű volt.

Édesapja aztán elmagyarázta, hogy a „fások“, így hívta a fatermelő vállalatot, felrendelték Budapestre, s ha már őmaga megy, elviszi a leánykáját is: „Legalább meglátja a nagyanyád, hogy mekkorára cseperedtél“. Mert ott lakott a Zsuzsi édesanyjának az anyja Budapesten.

Hej, örvendett Zsuzsi az utazásnak, de még inkább annak, hogy meglátja végre a nagyanyját. Hiszen, hogy édesanyja nem volt, nagyanyja után vágyott a legjobban. Mondom, örvendett Zsuzsi nagyon s csak akkor komolyodott meg a szeme, amikor megkérdezte az édesapját.

Mert Zsuzsi már utazott vonaton s tudta, hogy van személy-, gyors-, sőt sebesvonat is. Nem volt ő olyan kis elmara-dott leányka, ha falun nőtt is fel. Hanem arra már igazán nem lehetett elkészülve, amit édesapja felelt neki:

— Milyen vonattal? Semmilyenel. Repülővel megyünk.

Zsuzsi meghökkent, gondolkozott egy kicsit, aztán hogy biztos legyen a dolgában, megkérdezte:

— Repülővel, édesapám?

— Azzal, édesfiam. Repülőgéppel.

Zsuzsi ránézett az apjára, hogy nem tréfál-e. Aztán, mikor látta, hogy komoly az arca, feltette rendes kérdést:

— Azt mért, édesapám?

— Miért, miért? — mérgelődött az édesapja — hát azért, fiam, hogy a rák ne menjen a vetésre.

Pedig, ha máskor joggal haragudott is Zsuzsira az édesapja a sok kérdezősködés miatt, most az egyszer nem volt igaza. Mert hát akármilyen megszokott látvány is ma már a repülőgép képen, mozgóképszínházban, még fent a levegőben is, — azért az mégsem mindennapi dolog, hogy a falusi ember székér, vonat vagy autobusz helyett repülőgépen utazzék valahová. Belátta ezt a Zsuzsi édesapja is, azért pár pernyi hallgatás után így szólt:

* Szent-Iványi Sándor: „Magasságok felé“ című könyvéből.

— Tudod, fiam, mióta a románok elvették a fővonalat, nagyon körülményes az utazás Budapest felé. Főleg pedig sokáig tart. S minthogy a „fások“ azt táviratozták, hogy holnap estére legyenek a telepükön, hát nem marad más hátra, megyünk repülővel.

Zsuzsi még meg akarta ugyan kérdezni, hogy mi az a „fővonal“, amit a románok elvettek, és hogy miért vették el, mikor adják vissza és így tovább, de édesapja nekifogott a pakolásnak s nem merte már többet zavarni. Ehelyett maga kezdett gondolkozni a dolgon s addig-addig gondolkozott, míg egyszerre csak a Janesi kakas bekukorított az ablakon: — Kukorikú, jó reggelt Zsuzsika. Itt a hajnal, jön a reggel, ugorj, öltözz, lobbál-sebbel!

Hát Zsuzsika öltözött is, de mire elkészült, olyan fáradt lett az álmatlanul töltött éjszakától, hogy csak leült egy székre s azon minutumban lekoppant a szeme. Aludt még akkor is, amikor édesapja feltette a szekérre s csak akkor tért magához, amikor a vásárhelyi aszfaltra értek s a síma úton megszűnt a szekér zörögni, rázni, őt jobbról-balról mindegyre oldalba ütni. Mire kiértek a repülőtérre, már egészen magához tért s elcsodálkozva nézegette a hatalmas gépmadár ezüstös testét. Félni azonban nem félt, mert hát székely leányka volt s főleg: mert vele volt az édesapja.

Alighogy beültek a gépbe, mindjárt indultak is, éppen jókor jöttek. Eleinte kicsit döcögött a gép, egyszerre azonban olyan simán kezdett menni, mint a szekér, amikor a vásárhelyi aszfaltra értek.

— Ügy-e, járdán megyünk most, édesapám? — kérdezte Zsuzsi, mert hát a falusiak így nevezik az aszfaltot, hiszen nagyobb községeikben a „járda“, vagyis a gyalogjáró aszfaltos csupán.

— Nem biza, — felelte az édesapja — hanem a levegőben.

Zsuzsinak tátva maradt a szája, de csak rövid ideig. Mert furesa ugyan, hogy máshelytt is lehessen *menni*, mint a földön, de hát ha már így van, nem érdemes miatta sopánkodni. Inkább azt szerette volna most már, ha még magasabbra „mennének“ s meg nem állanának a holdig. Meg is kérdezte az édesapját, hogy feljutnak-e hát odáig is, de csak ezt a választ kapta: Nem lehet!

— Azt mér nem, édesapám? — kérdezte Zsuzsi, mert mindent szeretett tudni.

Édesapja gondolkozott egy kicsit, végül is megmagyarázta:

— Azért nem, lányom, mert itt fenn kevesebb a levegő, mint odalent s ha még magasabbra szállnánk, még kevesebb lenne, mi pedig megfulladnánk.

Zsuzsi csodálkozott s mint mindig, amikor csodálkozott, most sem állhatta meg, hogy meg ne kérdezze:

— Azt mért, édesapám?

Édesapja latolgatni kezdte magában, hogy nem túl okosan kérdezősködő leánykáját szelíden nyakon legyintse-e, vagy csupán csak reá szóljon: Hallgass! De aztán eszébe jutott, hogy Zsuzsi azon töpreng magában: mi is az a levegő, ami olyan fontos, hogy nélküle megfulladunk. Ezért hát röviden így magyarázta meg Zsuzsinak a dolgot:

— A levegő, fiam, az, ami: *ha van, észre se vesszük, de ha nincs, megfulladunk nélküle*. Fogd csak be az orrod! — tette aztán hozzá hirtelen. Zsuzsi befogta az orrát, bár nem nagyon értette, hogy miért. Hamar megértette.

Zsuzsi ezen aztán úgy elgondolkozott, hogy egész úton egy szót se szólt többet.

Végül is megérkeztek Budapestre. Nem mondom el, hogy amikor a repülőgép ereszkedni kezdett lefelé, Zsuzsi úgy érezte magát, mint akinek kifordítva szögbe akasztották a gyomrát, míg teste többi részét ugyanakkor fejjel lefelé beledobták a világűrbe; s azt sem, hogy a nagymamával való első találkozás örömeit miképen homályosította el a fenti leszállás leírhatatlan utóhatása. Folytatom azonba a történetet ott, hogy másnap vasárnap lévén, Zsuzsi kérlelni kezdte az édesapját, hogy menjnek ki az állatkertbe, amelyről ő már olyan sokat hallott. Édesapja azonban azt mondotta, hogy legelőször a templomba fognak menni, az Isten házába.

— Azt mért, édesapám? — kérdezte Zsuzsi olyan ártatlan képpel, mintha otthon nem minden áldott vasárnap templomba ment volna az egész család és az egész falu. Édesapja azonban megértette, hogy Zsuzsi azon töpreng magában, vajjon legalább most az egyszer nem lehetne-e elhagyni a templomot, hiszen templom van elég a Nyárád vize mentén is, de állatkertet csak itt lehet látni, Pesten. Azért hát türelmesen magyarázni kezdett:

— Oda is eljutunk, ne félj, az állatkertbe is. De első az Isten háza. Hálát kell adnunk Ő szent felségének, hogy mind mostanáig megsegített, a repülön is megóvott minket. Nála nélkül bizony semmire se mehettünk volna.

Olyan komoly és meghiúsított volt az édesapja hangja, hogy Zsuzsi is csak halkán és szégyenlősen merte ismét feltenni a sokat hallott kérdést:

— Azt mért, édesapám?

S édesapja most is megértette, hogy mi van a Zsuzsi butácska kérdése mögött, hogy azt akarja kérdezni: mi hát az Isten, hogy annyira függünk Tőle. Csakhogy nehéz volt ezt úgy megmagyarázni, hogy Zsuzsi gyermekesze is megértse.

Gondolkozott, gondolkozott az édesapja, mert most az egyszer eszébe sem jutott, hogy nyaklevessel feleljen leánykája kérdézősködéseire. Egyszer csak, mintha maga a Jóisten jött volna a segítségére, hirtelen felvillant a fejében a legalkalmasabb felelet.

— Emlékszel, Zsuzsi, — mondta, — hogy mit mondtam tegnap a levegőről.

Hogyne emlékezett volna Zsuzsi, hiszen egész úton azon gondolkozott. Mondta is mingyárt:

— A levegő az, ami: ha van, észre se vesszük, de ha nincs, megfulladunk nélküle.

— Na látod, — folytatta diadalmasan az édesapja. — Ilyen az Isten, a Jóisten is, édes fiam; csak persze még sokkal fontosabb, nagyobb és hatalmasabb, mint a levegő. Mert édes fiam, ha Isten velünk van, akkor észre se vesszük. Egészségesek vagyunk, boldogulunk, van erőnk és van kenyérünk s azt hisszük, ez a természetes, így van a rendjén. De ha elhagy minket az Isten, ha nincs velünk a Jóisten, utólér betegség, szerencsélenség, tűz, víz, csapás, — akkor jajgatunk, s csak akkor vesszük észre, milyen jó is volt, amikor még velünk volt az Isten. Azért kell hát az Ő házába járni, Hozzá imádkozni és az Ő parancsai szerint élni, hogy el ne hagyjon minket a Jóisten. Érted, fiam?

S gyerekek, lehet ugyan, hogy ennél jobban is meg lehetne magyarázni a Jóistent s az Iránta való emberi kötelességeket, az az egy azonban tény, hogy Zsuzsinak ez a magyarázat egészen megfelelt. Csak elkerekedett a két kicsi szeme, komoly vonásokba csücsörödött a szája s odanyujtotta kicsi kezét az édesapjának:

— Menjünk, édesapám.

A templomban pedig olyan áhítattal ült édesapja mellett, olyan mélyen elmerült az éneklésbe s olyan szívből imádkozott együtt a pap bácsival, hogy egész idő alatt, pedig jó óra hosszát tartott az istentisztelet, még csak ennyit sem súgott oda az édesapjának:

— Azt mért, édesapám?

BUZOGÁNY KÁLMÁN lelkész a főtisztelendő püspök úr szétszórtan levő híveink egy részének gondozásával bízta meg. Nem jött el az ideje annak, hogy Buzogány Kálmánnal az elmúlt két évi küzdelmeivel foglalkozzunk, de arra már rámutathatunk, hogy már régóta rászolgált az „építő lelkész“ kitüntető nevére. Minden egyházközségében épített, s az építéshez nemcsak szóval, hanem éj-napi munkával, kiváló példaadással és áldozattal járult hozzá. Nehány hét előtti munkájával már tiszteletet érdemlő sikert ért el. Az Unitárius Közlönynek is sok oly címet jelentett be, amelyről eddig nem volt tudomásunk.

Főgondnok Urunk látogatása Háromszéken

Háromszék mind nemzeti, mind egyházi viszonylatban a központtól távol esik. A távolság pedig ma is nagy akadály. A kapcsolat a központ és a távoli vidékek között nem volt soha elég eleven és ma sem az. Ezt a megyét régebben is ritkán keresték fel világi és egyházi vezetőink. A bécsi döntés Háromszék vármegye helyzetét hatványozott mértékben súlyosbította. Hogy csak egy példát említsünk, Barót és környéke, amennyire közel volt eddig a fővonalhoz és annak minden előnyét élvezte, éppen annyira kikapcsolódott az ország vérkeringéséből a vasútvonal és úthálózat megszakadása miatt. Virágzó egyházközségeink, mint Bölön és Nagyajta, leginkább szenvedik a szerencsétlen országhatármeghúzás következményeit.

Az ilyen helyeken, melyeket a rossz közlekedési viszonyok és nagy távolság miatt olyan kevesen keresnek fel, van leginkább szükség arra, hogy időnként, és ha lehet, minél gyakrabban, megjelenjenek szellemi és vallásos életünk hivatott irányítói és új hitre serkentsék csüggedésre és közönyre hajlamos híveinket.

Ezért köszönjük Dr. Gelei József afiának, szeretett főgondnokunknak, Háromszék szülöttjének, hogy nem csupán mint egyetemi tanár jött haza hozzánk, hogy szabadegyetemi magasszínvonalú előadásait Sepsiszentgyörgyön megtartsa, hanem egyházi főgondnoki minőségében vette magának a fáradságot, hogy a szabadegyetemi előadások közötti szűkre szabott szabad idejében háromszéki egyházközségeinket legalább rövid időre meglátogassa.

Február 15-én reggel indultunk útra autón Sepsiszentgyörgyről. Első megállónk Barót volt, ahol a főgondnok úr megtekintette az egyházközség nemrégén szerzett házát és telkét és a sebtiben összehívott gondnokkal és női presbiterekkel röviden elbeszélgetett. Nagyajtára elég rosszkor, országos vásárra érkezünk, úgy hogy emiatt sem itt, sem pedig Bölönben nem igen számíhattunk a kebli tanácsosok összegyűlésére. Mindkét helyen kellemesen csalódtunk, amennyiben a kebli tanácsosok lelkészeik meghívására szinte teljes számban megjelentek, hogy a főgondnok urral találkozzanak és őt meghallgassák. A Dr. Ferenczy Géza főgondnok urnál tett látogatás után folytattuk útunkat Bölönbe, ahol az összegyűlt kebli tanácsosok és a többi gyülekezeti tagok előtt főgondnok úr lélekből fakadó, komor hangulatú beszédben a felekezeti iskola

minden áron való fenntartása mellett foglalt állást. Bölönben megtekintettük az unitárius közművelődési házban felállított, szinte nagyvárosi színvonalú moziberendezést és résztvettünk az iskolás gyermekek részére tartott ismeretterjesztő mozi-előadáson.

Másnap, kedden reggel Sepsiszentkirályba látogattunk el, ahol szintén a kebli tanács tagjai előtt tartott a főgondnok úr beszédet, majd elbeszélgetett a hívekkel. Szentkirályról Kálnokra vezetett útunk. Itt sajnos csupán néhány percet időzhetünk, mert a kálnoki tetőn autónk elakadván, a Kálnokra szánt időt az autóval való bajlódással kellett eltöltenünk. Sepsiköröspatakon a gyermekkori emlékek felelevenítése könnyeket csalt ki a főgondnok urunk szemeiből. A kökösi vasútállomáson székelő ruhás asszonyok, leányok és ifjak lelkes csapata várta a főgondnok urat. A lelkes fogadtatás ünnepi hangulatában talán itt tudott főgondnok urunk híveihez legközvetlenebbül, legmelegebben szólni. Kökösből Szent-Iványi Gábor dr. gyorsparipáin Szentivánlaborfalvára vágattunk, ahol a felügyelőgondnok urnál tett látogatás után az összegyűlteket előtt a felügyelőgondnok úr meleghangú üdvözlése után a főgondnok úr a Berde Mózsza szellemét idézte és példáját elevenítette fel. Péntek délelőttre maradt a szülőfalu, Árkos meglátogatása, ahol a hívek „a csontukból való csontot, vérükből való vért”, aki közülük nőtt ki, nagy szeretettel és büszkeséggel ölelték magukhoz.

Csütörtökön, 18-án délelőtt Sepsiszentgyörgyön összegyűlt a körüi lelkészi kar teljes számban. A több órán át tartó megbeszélésen a főgondnok úr irányítása mellett az egyház életét és jövőjét érintő minden lényeges kérdés megvitatásra került. Este 5 órakor a sepsiszentgyörgyi kebli tanács gyűlt egybe, hogy a főgondnok úr és Dr. Fekete Sándor körüi felügyelőgondnok, egyházközségi főgondnok gondolatait meghallgassa.

Este 6 órakor nagyszerű vallásos ünnepély zajlott le Sepsiszentgyörgyön, melyen imát Mátyás György laborfalvi lelkész, megnyitó beszédet Rostás Dénes esperes mondott. Két-izben énekelt a Ref. Tanítóképző énekkara, szavalt Deák Julia VIII. oszt. tanuló és Révész Jenő tanítóképzős. Az ünnepély fénypontja főgondnok urunk előadása volt, aki a cselekvő és harcoss emberről beszélt. Az ünnepély Taar Géza nagyajtai lelkész záróbeszédével és a Himnusz eléneklésével ért véget.

A főgondnok úr az egyházközségekben végzett rövid látogatása során elsősorban a presbiterekkel óhajtott találkozni, hogy velük, az egyházközségek életének felelős irányítóival közölje elgondolásait és kicserélje gondolatait. Mindenütt fel-

hívta a figyelmet a Berde-bizottság mind szélesebb körre kiterjedő elsődrendű fontosságú munkájára, melyet az a középiskolás növendékek és az iparos-kereskedő ifjak nevelése és támogatása érdekében programmul kitűzött és amelytől szélesebb alapokon nyugvó egyházi életünk megteremtése nagy mértékben függ. Céljaink elérése érdekében hangoztatta a főgondnok úr az egyházköri központok kiépítésének a szükségét.

Szeretet fogadta főgondnok urunkat minden egyes egyházközségben. A presbiterek és a gyülekezet többi tagjai körében eltöltött órák vagy percek igazi ünnepi alkalmak voltak, melyekből híveink hosszú időre fognak lelki táplálékot meríteni.

Isten éltesse főgondnok urunkat, hogy nemes elgondolásait, magasztos terveit egyházi életünkben meg is valósíthassa teljes mértékben. Mi igyekszünk főgondnok urunkat mindenben segíteni, támogatni, mert tudjuk, hogy minden lépésével, minden áldozatával, minden cselekedetével, egész életével a magyar unitárius gondolat erősödését és győzelmét szolgálja.

Dr. Kovács Lajos

Felhívás

Az Unitárius Közlönyben olvastuk, hogy mikor a muzsnai unitárius templom a földrengés következtében összeomlott, a helybeli református hívek kérték az unitáriusokat, ne építsetek templomot... térjeteik át hozzájuk.

A szomszéd Derzs erre az ajánlatra megdöbbenve küldöttséget menesztett Muzsnára és felajánlotta a templomépítésre munka- és anyagtámogatását. Így épült fel közös erővel a muzsnai templom.

E példa hatása alatt kérdezzük falusi egyházközségeinket, melyik lenne szíves minket a megalakult új zilahi, dési és esíkszeredai egyházközségeket külön-külön testvéreknek, illetőleg társegyházközségeknél fogadni?

Nem anyagi, hanem inkább erkölcsi támogatásban részesíteni. Egy-egy sikerült estélynek, színdarabnak előadását itten nálunk megismételni, lelkészét is elküldeni prédikálni, amit mi is megtennénk, ezáltal a falut összekapcsolnók a várossal.

Szeretnők, ha a székely leányok egy maguk szőtt és hímzett terítőt küldenének örök emlékül úgy a zilahi, mint a dési egyházközségeknél. Címünk: Dr. Papp Ádám gondnok Dész, kir. járásbíróság. Barra Lajos gondnok Zilah.

Szeretettel várjuk a testvéri jobbot, a meleg kézszorítást.

Dész-Zilah, 1943 február 7—14-én.

Buzogány Kálmán
unitárius lelkész.

Tavaszi várás

„Kicsikő“ ... „kicsikő“ ... „kicsikő“.

Fülünkbe csengő, csicsergő

Kicsinyke kis madár, ügyebár:

Vége már a télnek... tavasz jő!?

Ideszállsz, odaszállsz, tovaszállsz ...

Megnyugvást sehol nem találsz.

Nagy vidámsággal zenged szerte-szét:

Feltámadás közelg... nincs halál!

A mezők füve már kandikál,

Rügyét kibontja a fűzág

S örömeiben — erdőknek mélyén —

Csilingel a fehér hóvirág!

Rövidebb már egyre az éjjel,

A napsugár jobban tüzel,

Mindenhol megmozdul az élet

S az ébredés már közel... közel!

Óh ébredést zengő kismadár!

Hirdess tavaszt nekünk is már,

Életünk zordon bús telére,

Hadd ragyogjon fel a napsugár.

Hirdessed csicsergő, csevegő

Hanggal — „kicsikő“ ... „kicsikő“ — :

Béke lesz a földön és új élet,

Jön a diadalmas szebb jövő!

Csókfalvã, 1943 február 16.

ORBÓK GYULA
lelkész.

A Berde-bizottsághoz befolyt adományok nyugtázása

A Berde-Bizottság Kolozsváron, Budapesten és Keresztúron összesen 35 gyermeket taníttat a gimnáziumban, Kolozsváron ezenkívül fenntart egy harminc személyes iparostanuló otthont. Összesen tehát hatvanöt szegény, de tehetséges székely gyermeknek viseli gondját. Az unitárius társadalom értékeli a remes munkát és nemes adakozásával lehetővé teszi sok olyan ifjúnak előrelépését, akik e segítség nélkül saját hazájukban, mint nincstelenek örökös robotban töltenék életüket. Az alábbiakban nyugtázzuk a befolyt adományokat 1942 július 1-től kezdve folyó hó 5-ig. Mikor megköszönjük a befolyt adományokat és Isten áldását kérjük a jószívű adakozókra, kérjük mindazokat, akik valamelyes megajánlásokat tettek, szíveskedjenek mielőbb az egyházi pénztárba eljuttatni.

Asztalos Ferenc 20, Bekő Jenő 39.96, a kolozsvári gimnázium tanulói 50.02, Dr. Simándi Tamás 119.96, Dr. Ferencz Áron 35, Csifó Salamonné 40, Kereskedelmi Leány Iskola 57.46, Vitéz Kozma Ferenc 99.86., Józan Miklós 610., Dr. Gálfalvy György 55, Dr. Horváth Péter 5, Dr. Veress Gábor 750, Dr. Gál Kelemen 55, Dr. Barabássy Albert 30, Sárosy József 10, Kolozsvári gimnázium tanári kara 50, Csifó Nagy László 50, Engel Rudolf 60, Dr. Fazakas Miklós 60, Dr. vitéz Kozma György 55, Br. Dániel Gábor 55, Dr. Gálffy Zoltán 55, Ferencz József 5, Pálffy László 100, Raffay András 5, Dr. Lázár János 50, Chinoin gyár 60, Dr. Csutak Kálmán 50, Benkő József és neje 20, Dr. Imre Sándor 60, Dr. Ormos Pál 20, Benczédi Pál 10, Budapesti Unitárius Egyházközség 299.86, Kádár Mihály 15, Dr. Máthé István 55, Dr. Demeter Attila 10, Dr. Gyulay Zoltán 100, Szentmártoni Kálmán 30, Dr. Fekete Sándor 55, Kelemen Árpád 4.90, Dr. Mályai Ferenc 10, Dr. Kozma Jenő 100, Gál Endre 10, Gál Ernő 40, Dr. Csiky Gábor 50, Nagy Kálmán 100, Dr. Gyulay Tibor 749.86, Dr. Abrudbányay János 35, Rázmán Mór 12.50, Szatmáry Julia 10, Lörinczy Zoltán 22, Ürmösi József 50, Szabóné Fazakas Olga 19, Dr. Tóth György betétkönyve 80.63, Dr. Tóth György 32.52, Dr. Lörinczy István 55, Pázsint Ödön 20, Dr. Gálfalvi István 10, Joós András 50, Siculia Rt. 1000, Etna Böröndgyár 140, Simén Dániel 6, Ürmösi Kálmán 20, Dr. Mikó

Imre 240, Felsőrákosi Unitárius Egyházközség 100, Felsőrákosi Hitelszövetkezet 80, Besztercei Unitárius Egyházközség 225, Székely József 40, Kelemen Béla 20, E. M. K. E. 1038, Hadházy Sándor 6, Árkosi Egyházközség 80, Budapesti Unitárius Nőszövetség 600, Kolozsvár város a tanoncotthon javára 1300, Kolozsvár város székely gyermek javára 650, Dr. Ferencz József 50, Máramarosszigeti Leányegyházközség 85.46, Barabássy Albert 30, Gyulay Béla 50, Dr. Vajda Béla 30, Pál István 15, Dr. Gál Jenő 50, Szegedi leányegyházközség 69.56, Dr. Ferenczy Géza 100, Benkő József 20, N. N. 200, Kolozsvár város 150, Besztercei keblitanács 150, Háromszéki lelkészkör 259.38, Dr. Gelei József 55, Dr. Gál Zsigmond 840, Szentivánlaborfalva 30, Bölön 120, Filep Andor 10, Pap Gyula 10.04, Dr. Szathmáry János 20, Barabás István 13, Szent-Iványi Sándor 3.30, Kelemen Lajos 30, Keresztesi Dénes 13, Zsigmond János 20, Pálffy Tamás 10, Benedek Sándor 60, Láposi Ferenc 20, Farkas Gyula 20, Biró Elek 27.48, Péterffy István mérnök 141, Simó Attila 10, Gazdag Miklós 20 Pengő.

SZENT-IVÁNYI SÁNDOR: MAGASSÁGOK FELEÉ. Byssz Róbert rajzaival. Hungária könyvkiadó, Budapest.

Díszes kiállítású könyv, már a címlapon látszik, hogy gyermekeknek, ifjaknak van írva. Tárnya: hit, vallás, erköles színes, kedves, tanulságos történetekben. A mai ifjúságnak szól s azokat a kérdéseket tárgyalja mindig emelkedett szempontból, amely ma szülöket, nevelöket, a jövő nemzedék sorsáért aggódotkat elfoglalja. Részletes ismertetés helyett egyik elbeszélését lapunk mostani számában bemutatjuk olvasóinknak. Az értékes könyvet ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Dr. ABRUDBÁNYAI JÁNOS: BIZONYOSSÁG A VALLÁSBAN. A mai ember szemével és szívének mély kívánságával nézi a vallás kérdését, amely ma Európában oly nagy veszedelemnek van kitéve. Valamikor, midőn a tekintély feltétlenül uralkodott a vallásban, az ember a bizonyosság érzetével volt telítve, mert a tudomány és vallás egyet mondott. Ma az emberek elveszítették biztonságukat éppen az ú. n. orthodoxia, dogma és tekintélyhit miatt, mert csak szeretnék a biztonságot, de nem kapják meg azt. Az annyira óhajtott biztonságot a vallás lényegének megismerése, tehát a személyes élmény adja meg. „A vallás tulajdonom kell hogy legyen, személyes élménynek vére és lélekzete kell hogy táplálja azt. A pusztán öröklött hit nem sok értékkel bír, addig tart ez, mint a másodkézből vásárolt ruha, vagy tárgy, nemcsak azért pusztul, mert már régi, hanem azért is, mert nincs reánk szabva s nem tapad símulva testünkön“. A személyes élmény mellett a vallásnak értelemmel teljesnek és szabadnak kell lennie. Ezt a vallást adja nekünk Dávid Ferenc élete, munkássága, hősi küzdelme és vértanú halála. Az alkalmi kérdésekkel foglalkozó könyv valóban értéket jelent a vallás kérdéseivel foglalkozó előtt. Nemcsak a mai nap nagy kérdéseit veti föl, hanem a helyes megoldást is adja színes irállal és mindvégig emelkedett szellemben megírt könyvben.

„ERDÉLYI KÉRDÉSEK — MAGYAR KÉRDÉSEK“.

Ezen a címen most hagyta el a sajtót az Erdélyi Párt országos központjának 120 oldalas kiadványa, amely az Erdélyi Párt kolozsvári tagozatában a magyar sorskérdésekről elhangzott előadásokat tartalmazza. A könyvhöz gróf Teleki Béla, az Erdélyi Párt országos elnöke írt bevezetőt, amelyben hangsúlyozza, hogy a könyvben megjelent tanulmányok elsősorban erdélyi kérdéseket vizsgálják, de azzal az erdélyi szemmel, amelyet Erdély történelme és a kisebbségi sors közvetlen érvénye nyitott ki. A könyv a következő tanulmányokat tartalmazza: Zathureczky Gyula főszerkesztő: A magyarság helyzete Európában. László Dezső református lelkész, országgyűlési képviselő: Nemzeti társadalmunk erőviszonyai, Venczel József intézeti tanár: A székely kérdés lényege, dr. Páll György, az Erdélyi Párt főtitkára: A zsidókérdés Magyarországon, Kovrig Béla, a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem rektora: A szociális kérdés, Gelei József egyetemi tanár: Magyar köz-

művelődéspolitikai és nemzetnevelési, Csekey István egyetemi tanár: Alkotmányunk és a közösségi gondolat, Mikó Imre országgyűlési képviselő: Erdély és a nemzetiségi kérdés, Gyulay Tibor, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára, felsőházi tag: Szabad vagy kötött gazdálkodás; Albrecht Dezső országgyűlési képviselő: A jobb magyar jövő. A könyv izléses címlapját keöpeczi Sebestyén József, a kitűnő heraldikus rajzolta.

JÁNOSFALVI SÁNDOR ISTVÁN: SZÉKELYHONI UTAZÁS A KÉT HOMORÓD MELLETT. 2 kötet. Minerva kiadás. Bevezetéssel ellátta és sajtó alá rendezte: Benczédi Pál.

A híres könyvgyűjtő papnak és kiváló írónak: Sándor Istvánnak 1838, 1846 és 1858-ban írt kéziratban maradt műve lát most napvilágot. Sándor István Székelyudvarhelytől Darócig, berándulva Derzsbe, majd a két Oláhfalutól H.-ujfaluig, hozzáfűzve egy brassói utat, leírja a falvakról, amiket tudott. Sok érdekes adatot, apróságot talál az olvasó benne. Történelmi és egyháztörténelmi adat is sok van benne. A falutanulmányozókat, de a két Homoród vidékét különösen érdekli. Ára a szép kiállítású két kötetnek 8 P. Megrendelhető lapunk szerkesztőjénél is.

A TÉKOZLÓ FIÚ ÚTJÁN címen jelent meg Dr. Ecsedy Aladárnak ifjak számára írott könyve. A Biszó-rajzokkal illusztrált könyv ára 2 pengő.

HAZÁM címen jelent meg ugyancsak Dr. Ecsedy Aladárnak újabb színdarabos kötete, amelyben hazafias, háborús jelenetek és színdarabok vannak. Március 15-re különösen alkalmas. Ára előadási joggal együtt 5 pengő. A könyvek megrendelhetők Tahitótfalu, Pest vm., címen és kaphatók a könyvkereskedésekben.

TORDÁTFALVA PÉLDÁTADÓ ÁLDOZATA. A főméltségű asszony által kezdeményezett alapra Péterffy Mihályné és Istváni Lajosné vezetésével, valamint ifj. Boros Mihály, Boros Albert, Boros Lajos, Kiss Zsigmond és Varga Lajos buzgó híveink közreműködésével 1340 pengőt gyűjtöttek. Annyival értékesebb ez a szép eredmény, mert minden más hazafias célra is jelentős összeget adományoztak. Nemsokkal ezelőtt pl. a Vöröskereszt egyesület céljaira 400 P. folyt be az áldozatkész tordátfalvi nép adományából.

MEGHIVÓ

A Dávid Ferenc Egylet 1943 március hó 27-én, d. u. 5 órakor Kolozsvárt, az Unitárius Kollégium dísztermében tartja évi rendes közgyűlését, melyre a tagokat és érdeklődőket ezennel meghívom.

*Tárgysorozat:*I. *Ünnepies rész.*

1. Egyházi ének.
2. Ima. Sigmond József székelyudvarhelyi lelkész.
3. Elnöki megnyitó. Dr. Kiss Elek ügyv. alelnök.
4. Szavalat.
5. Emlékezés dr. Boros György püspökre. Vitéz dr. Nyiredy Géza miniszteri tanácsos.
6. Kozma Andor: A táltos álma. Előadja Máthé Lajos szent-ábrahámi unitárius lelkész.
7. Titkári jelentés. Dr. Abrudbányai János titkár.

II. *Hivatalos rész.*

1. Pénztárvizsgáló bizottság jelentése a pénztár állapotáról.
2. Tisztújítás. Elnök, két alelnök, titkár, szerkesztő, kiadó, ellenőr és jegyző, valamint 3 férfi és 3 nő választmányi tag választása azok helyett, kiknek 3 évi megbízatásuk lejárt. A lelépő tisztviselők és választmányi tagok újraválaszthatók.
3. A módosított alapszabályok 20. §-nak megfelelően a közgyűlés tagjaiból 3 rendes és 2 póttagból álló számvizsgálóbizottság választása, akik a választmánynak nem lesznek tagjai.
4. Az egyleti élet újjászervezése.
5. Javaslatok, melyek legalább 8 nappal a közgyűlés előtt a titkárhoz írásban benyújtottak

Amennyiben a tagok nem jelennének meg határozatképes számban, április hó 11-én ugyanazon helyen és időben a hivatalos részre vonatkozólag közgyűlés lesz, mely a jelenlevők számára való tekintet nélkül határozni fog.

Kolozsvár, 1943.

Dr. Kiss Elek
ügyv. alelnök.

GYÁSZHIREK. *özv. Márkos Albertné sz. Györke Zsuzsánna* életének 95-ik, özvegysége 50-ik évében, folyó évi február hó 11-én meghalt. Csaknem egy századot élt. Hosszú, küzdelmes élete minden napját, minden óráját szereteteinek, négy nemzedéknek áldozta, s most bizakodva lépett mennyei bírāja elé, hogy földi sáfárkodásáról számot adjon. Hat gyermeke, köztük Márkos Albert ny. tanár, Márkos Mózes ezredes, számos unokái, ükunokái, rokonainak és tisztelőinek sokasága áldja emlékét.

Dr. Balogh György ügyvéd, egyházi tanácsos, tb. felügyelő gondnok, életének 68-ik évében, 3-ik házasságának 31-ik évében folyó év január hó 22-én hosszas szenvedés után Tordán elhunyt. Fiatalabb éveiben egyházi életünkben vezető szerepet töltött be, a kisebbségi életben pedig a magyar kitartásnak egyik kiváló példája volt. Halála, nején, gyermekein, unokáin, testvérein kívül, nagy körben mély bánatot okozott.

Egy áldozatos lelkű asszony halála. Február 5-én, rövid szenvedés után elhunyt Homoródszentmártonban *özv. Szász Istvánné Kerekes Juliánna*, az Unitárius Közlöny régi előfizetője, akit az Isten nem áldván meg gyermekkel, az egyház iránt való buzgó áldozatkészségben keresett vigasztalást. Már régebben elhalt férjével egyetértésben három hold szántóföldet adományozott az egyházközségnek. A templomban egy gyásztakaró és két nagy szőnyeg s az aranykönyvben számtalan kisebb-nagyobb feljegyzett adomány hirdeti emlékét. Nyolcvan esztendő hosszú élet után legyen síri álma csendes, áldozatos élete pedig szolgáljon buzdításul és intésül az utókornak: „Mutasd meg a te hitedet a te cselekedeteidből“ (Jak. 2. 18.).

Dr. MIKÓ IMRE törvényszéki elnök nyugalomba vonult. Mint törvényszéki bíró már az első világháború előtt kivált kitűnő szakismeretével és tiszteletre méltó bírói egyéniségével. A megszállás szomorú 22 évében osztozott a szenvedő magyar értelmiség sorsában, híven kitartva a magyar hagyomány mellett. A bécsi döntés után a kolozsvári törvényszék elnökévé nevezte ki a Kormányzó úr. E tisztét is kiváló szaktudással töltötte be s nyugalomba vonulása alkalmával Isten áldását kérjük életére.

CSIPKÉS ÖDÖN, a kolozsvári törvényszék eddigi tanácselnökét a Kormányzó úr a nyugalomba vonult dr. Mikó Imre helyébe elnöknek nevezte ki. Csipkés Ödön a tiszteletre méltó

bírói kar legképzettebb és legértékesebb bírái közé tartozik. Büszkeséggel tölt el minket, hogy erre a fontos állásra ismét unitárius ember került.

DOKTORRAAVATÁS. Szentgericei Jakab Jenőt, a kiváló kolozsvári könyvkereskedőt március hó 6-án a Ferenc József Tudományegyetemen államtudományi doktorrá avatták. Jakab Jenő a lelkeszi pályára készült, de a kisebbségi sorsban kereskedői pályára lépett. Ma már Kolozsvár főterén és a Kossuth Lajos-utcai „Magyar Bolt“-ban jól menő könyvkereskedése van. Dr. Jakab Jenő azok közé a magyarok közé tartozik, akik megértették a kor intő szavát s az örségváltás szükségességéről nemcsak ábrándoznak, hanem *cselekednek* is.

GYALLAY-PAP ZSIGMONDOT a külügyminisztérium a finnországi követséghez kulturális attassénak (előadónak) nevezte ki. Fiatal hitrokonunk ezt a fontos állást nagy nyelvtudásával szerezte meg. Azon kevesek közé tartozik, akik a német és román nyelv tökéletes tudása mellett az éjszaki nyelveket (svéd, dán, norvég) kitűnően beszéli. Helsinkiben, Finnország fővárosában a finn és magyar kapcsolatok kimélyítésén eredményesen dolgozik. Örvendünk, hogy ezt a fontos munkakört hitrokon afia tölti be. Ebből is látszik, hogy az unitáriusok közül minden nagy feladatra akad ember.

SZÉKELYUDVARHELY 1942. ÉVI ARANYKÖNYVEBŐL. A székelyudvarhelyi unitárius egyházközség 1942. évi aranykönyve 5332 P. főösszeget mutat. Az évi kegyes adományok ezen szép összegében benne van a városnak 500 P. segélye, Hecser Kálmán gyógyszerész úr 200 P. ajándéka, a híveknek 240 P. perselypénze, a Nőkészövetségének 610 P. adománya, a „Fenyővíz“ R. Társaságnak 50 P. karácsonyi ajándéka és az egyházközség tagjainak 500 P. megajánlása az egyháziadón felül. Az említetteken kívül még egyeseknek úrvacsorai kellékekre és más célokra adott szíves ajándékai vannak feljegyezve kisebb-nagyobb összegekkel. Kiemelkedik azonban ifj. Kibédy Sándor budapesti festőművész afia ajándéka, aki a Kultúrház díszítésére egy értékes festményt ajándékozott megfelelő szép keretézéssel s Budapestről való elszállítással együtt 3000 P. értékben. A kép, mely 100×100 cm nagyságú, Dávid Ferencet ábrázolja a dévai börtönben, halálos ágyán. Leégett a lobogó gyertya, kiesett a nagy reformátor kezéből az eszköz, mellyel börtöne falára véste reményét, szent meggyőződését. Ott fekszik a nyo-

szolyán, sáppadt arcán szent nyugalom s a belépő börtönőr már csak a halált állapíthatja meg. A lelkiismereti- és hit-szabadság hallhatatlan reformátorának földi élete beveződéséről itt van az egyetlen kép, mely serkent szent eszményekért és igazságokért halálos bátorsággal küzdeni mindvégig s megtölti szívünket azzal a reménységgel, hogy a börtön falára karcolt jóslat egyszer csak beteljesedik. Ma szükségünk van nekünk, magyar unitáriusoknak erre a serkentésre és reményre. Ezt köszönjük a művésznek, mert értékeset alkotott. S köszönjük az egyházközség nevében minden ajándékozonak az anyaszentegyház oltárára tett áldozatát. *Sigmond József* lelkész.

A BUDAPESTI DÁVID FERENC IFJUSÁGI EGYLET munkájáról Ujvári László p. ü. főtanácsos kedves afia részletes tudósítást küldött volt be, de tárgyhalmaz miatt sem a januári, sem a februári számokban nem jelenhetett meg. Itt említjük meg, hogy e tudósítás szerint Ferenc József lelkész és Nagy Sándor karmester valóban népművelő munkát végeztek a Székelyföldről Budapestre felkerült fiúkkal és leányokkal. A budapesti lelkészi hivatal kéri a vidéki lelkészeket, utasítsák a Budapestre kenyérkeresetre felmenő híveket, hogy keressék föl a Koháry-utcai, vagy a Hógyes Endre-utcai unitárius lelkészi hivatalokat, hogy a világváros forgatagában egyetlen lélek se kallódjék el.

AZ ÜRMÖSI lelkészi állást Pálffy Károly abrudbányai lelkésszel töltötték be meghívás útján. A jeles fiatal lelkésznek sikert és szerencsét kívánunk az új munkamezőn.

ARANYLAKODALOM. Ritka szép családi ünnepély volt Homoródszentmártonban, ahol január 12-én Dombi Gyula, az egyházközségnek volt gondnoka és több, mint 30 év óta presbitere, feleségével, Beke Juliskával házasságra lépésük 50-ik évfordulóját ünnepelték. A szűk családi körben lefolyt bensőséges ünnepélyen két kis unoka: Dombi Erzsébet és Róza keresztelésben részesült. Az idős házaspárra és a kis unokákra lelkész Istennek áldását s gondviselő jóságát kérte. Az aranylakodalmas idős pár Dombi Mózes reesenyei énekvezér-tanító afiának apja és anyja, a férj Dombi Gyula volt homoródszentmártoni unitárius lelkész fia, aki mint a székelykeresztúri gimnázium egykori tanulója, egyházunk több jeles fiának volt tanulótársa. Isten éltesse jó egészségben még sokáig a Nagyhomoród mentén nagy népszerűségnek örvendő Dombi „Gyula bácsit“ és kedves feleségét.

A BRASSÓI LELKÉSZI állást a hívek egyhangú határozata folytán *Fekete Lajos* ürmösi lelkésszel töltötték be. Fekete Lajos mint lelkipásztor, szónok és író kiváló nevet szerzett magának. Munkássága új körében szeretettel köszöntjük.

AZ UNITARIUS KÖZLÖNYT az Első Magyar Országos Sajtókiállítás bírálóbizottsága *bronzéremmel, elismerő oklevéllel* tüntette ki, „elbírálva a lap életkorát, elterjedtségét, a kiállítás izléses elrendezését, ötletességét, szépségét stb.“ A kiállításon az Unitarius Közlöny kiadványai is résztvettek.

MULT HÓ 27-ÉN ÉS 28-ÁN BESZTERCEI ÉS SZASZRÉGENI szórványegyházközseink nagyszabású és jólsikerült közművelődési estet rendeztek. Az EMKE kulturális szakosztályának ú. n. „mese-autójával“ érkeztek fentemlített egyházközseinkbe a „Termés“ írói körének tagjai, élükön Unghváry Sándor EMKE főtítkárral. Az írók közül ott voltak Szabédi László, Bözödi György, Asztalos István és Sallay Kornélia, a Nemzeti Színház kiváló művésznője, mint szavaló. — Egyházi részről dr. Gelei József főgondnok úr is megjelent, aki közkívánatra szintén előadást tartott „Erdély természeti szépségei“ címen csodálatosan szép, magakészítette színes vetített képek bemutatásával. A zenei részt Puksáné Boros Irén, a hírneves hangversenyénekesnő képviselte a nívós műsorban, aki csodálatosan szép hangjával és művészetével magával ragadta úgy a besztercei, mint a szászrégeni közönségünket.

Besztercén az irodalmi estet dr. Kriza János ügyészégi elnök, egyh. gondnok nyitotta meg, az egyes számokat pedig dr. Vermes Gyula vármegyei tiszti főügyész vezette be. — Szászrégeni estünket Schmidt Imre polgármester nyitotta meg gyönyörű beszéddel, bezárót pedig Szász Dénes lelkész mondott. R. Filep Imre központi missziói lelkész, mint egyik vezetője az előadócsoportnak, mindkét helyen szintén beszéddel szerepelt. Szászrégenben a református templomban tartott unitarius istentiszteleten Szász Dénes imát, a központi missziói lelkész egyházi beszédet mondott. Meghatóan szép volt a szászrégeni fogadtatás, melyen Bálinth Endre gondnok, ez a nagyszerű unitarius férfiú a főgondnokot beszéddel üdvözölte, kis leánya és fiacskája pedig székely ruhában, hatalmas virágcsokorral és verses köszöntővel üdvözölte egyházunk világi vezetőjét.

Az est műsora a népi gondolat jegyében zajlott le, hatalmas sikerrel. Illesse köszönet e helyről is mindazokat, akik közművelődési munkánkban segítségünkre voltak.

ENLAKÁN A NÖEGYLET kitűnő sikerrel, műsoros estélyt rendezett február 7-én este, Zsakó Gyuláné vezetésével. Szerepeltek a Nöegylet tagjai és a leventeányok. Nagyon jó színdarabok és dialógok voltak. Kitűnő szavaló-kórus és énekkar a leventeányokkal. Látszik, hogy Enlakán a Nöegylettel és leventeányokkal, jó vezetéssel kultúrmunka folyik. *M....*

A DÁVID FERENC EGYLET VÁLASZTMÁNYA az ügyek ellátásának folytonossága miatt, elhalt pénztárnok helyett a pénztár kezelésével megbízta és felkérte Rázmány Mór lelkész afiát, az alapszabályok módosításával szükségessé vált ellenőri teendők végzésével pedig Márton Samu tanár afiát, a közgyűlés jóváhagyásának reményében.

A NAPTÁR ÁRÁNAK MIELŐBBI BEKÜLDÉSEÁT KÉRI A NAPTÁR SZERKESZTŐSÉGE. Az 1943. évi naptár árai dr. Abrudbányai János dékán szerkesztőhöz küldendők.

NYUGTÁZÁS. Az egylet pénztárába december 5-től március 8-ig *tagsági díjat* fizettek: Izsák Vilmos Kolozsvár 1942-re, Dr. Incze Jánosné Retteg 1941—1942-re, Szigethy Zoltán Marosvásárhely 1943-ra, Kiss Károly Kolozsvár 1940—1942-re, Kelemen Árpád Székelykál, László Zsigmond Csekefalva, Asztalos Ferenc Felsőrákos 1943-ra, Pál István Kolozsvár 1942—1943-ra, Kilyéni Imre Székelykeresztúr 1940—42-re, Cseké Ferenc H.-Jadosfalva 16 P. Kolozsvári tagok: Pálfi Mártonné 1941—42, Özv. Nagy Károlyné 1941—42, Armarkó Dávid 1941—42, Bodó Györgyné 1940—42, Gaál Józsefné 1940—42, Péter László 1942, Dr. László Gyula 1941—42, Dr. Szent-Iványi Árpád 1941—42, Ajtay János 1941—42, Benedek József 1941—42, Dr. Gyergyay Árpád 1938—1942, Müller Géza 1941—42, Dr. Gelei József 1941—42, Dr. Jancsó Ödönné 1942, Peagits Jenőné Baja 1942—43, Özv. Dr. Zsakó Andorné 1942, Andrásné Göncz Irén Tarcsafalva 1942, Székelyudvarhelyi unit. egyházk. 1942—43. Szász Ernő 1940—43, Csucs. Sepsiszentkirályi tagok: Nagy Sándor, Gyöngyösi Károly, Özv. Vida Gézáné 1942-re, Petke Andorné Ilyefalva 1943, Sigmund Tamás Kökös 1940—42. Nagyajtai tagsági díjak: Id. Bartha Lajos, Gazdag Miklós, Gyulai Ilona, Id. Kerekes István, Bihari Sándor, Ifj. Bartha Lajos, Péterfy Gyula, Dr. Szász Ferenc 1943-ra, Székely Zsigmond Barót 1943, Nagy Jenő Jobbágyfalva, Asztalos Ferenc Felsőrákos 1943, Erdős Mihály Nagybánya 1943, Nagybányai tagok és előfizetők 58.40 P., Kriza Kálmán Pétfürdő 42—43, Pap Ferenc H.-szentpéter 1942, Debreczeni szór. ványegyházközség 1943.

Alapítói díjat fizettek: Adorján Jenő Kolozsvár 34 p., Báró József Városfalva 16.66 p., Ajtay László Erdőszentgyörgy 50 p.,

Szentgericzei Dr. Jakab Jenő Kolozsvár 50 p., Molnár Gergely Szamossósmező 50 p., Nagy László Naszód 10 p., Sigmond József Székelyudvarhely 16.66 pengő, Id. Elekes Dénes Székelyudvarhely 10 p., Kálnoki Egyházközség 16.60 p., Kiss László Monó 45 p., Gál Mózes Sepsiszentkirály 14 p., Bálinth Endre 7 p., Dr. Imreh Lázár Szászrégen 33.33 p., Hódmezővásárhelyi Egyhk. 33 p., Ifj. Took József Nagyajta 16.66 p., Ifj. Darkó Lajos Nagyajta 20 p., Dr. Székely Ákos Máramarossziget 10 p., Kovács Péter Fiátfalva 10 pengő, Özv. Balázs Jánosné Vargyas 50 pengő (hősi halált halt férjének emlékére).

Előfizetői díjat fizettek: Szabó Lajos Marosvásárhely 1942-re, Vas Dénes Marossszentgyörgy 1942—1943-ra, Birtalan Lajos Budapest 1941—1944-re, Bálint Albert Gyepes 1941—1942-re, Unitárius Egyházközség Gyepes 1937—1942-re, Debreczeni Unitárius Szórványegyházközség 1942-re (20 p.), Péter Lajos Székelykeresztúr 1941—1942-re, Benedek Sándor Kolozsvár 1940—1942-re, Unitárius Szórvány Gyula 1943-ra, Osváth Gáborné Székelykeresztúr 1942-re, Péter József Makkfalva 1940—1942-re, Bencze Gyula Vargyas 1940—1942-re, Borbély Elek Felsőrákos 1943-ra, Dániel Zsigmond, Fülöp Zoltán, Unit. Egyház. Vadad 1940—42. Székelykeresztúri előfizetők: Arkosi László 1940—42, Derzsi Béla 1941—42, Demeter János 1940—42, Vitéz Dr. Elekes Domokos 1941—42, Özv. Dr. Elekes Dénesné, Firtos Ferenc 1941—42, Firtos Lajos 1941—42, Dr. Fodor D. József 1941—42, Firtos Gergely 1940—42, Fodor József D. 1941—42, Özv. Derzsi Gáborné 1940—42, György János 1942, Hercegh József 1942, Dr. Farkas Sándor orvos 1940—42, Firtos Mózes 1941—42, Kibédi Pál 1941—1942, Jakab Dénes 1941—42, Fodor Miklós 1941—42, Firtos Károly 1942, Kálmán Elek 1942, Lőrinczy Domokos 1941—42, Lőrinczy József 1940—42, Molnár István 1940—42, Márkos Dezső 1941—42, Nagy Gergely 1942, Nagy András 1941—42, Péterfy Gyula 1940—42, Patakfalvi F. József 1941—42, Patakfalvi Lajos 1941—42, Patakfalvi József S. 1940—42, Patakfalvi I. József 1941—42, Sófalvi János 1941—42, Szathmáry Ferenc 1940—42, Dr. Szolga Ferenc 1940—42, Útő Lajos esperes 1941—42, S. Nagy Lajos Székelykeresztúr 1943, Lőrinczy József Felsőszirágy 4 pengő 1943-ra, Geley Árpád Beszterce 1943-ra, Biró Domokosné Felsősófalva 1944-re. Oklandi előfizetők: Benedek Emma, Benedek Albert, Benedek Áron, Benkő Péter, Bartha Dénes, Egyed József id., Egyed Mózes, Dimén Domokos, Füzi János id., Fekete Domokos, Füzi Domokos, Füzi Mózes, Flórián Kristóf, Kovács Dániel, Szolga Gábor, Szolga Dénes a Györgyé, Egyed Dániel 1942-re, Dr. Máthé István 1940—1942-re (6 pengő), Vajda Károly 1940—1942-re (5 pengő). Medeséri előfizetők: András Gyula 1940—1942-re, András Ferenc, Bartalis Sámuel 1941—1942-re, Bartalis Mihály 1942-re, Bartalis Ferenc 1940—1942-re,

Bartalis Lajos, Demeter Dénes, Jakab Elek, Márton Ferenc, Unitárius Egyházközség, Id. Szász Ferenc, Varga Áron 1942-re. Jakab Sándor, Pálffy Géza 1940–1942-re. Városfalvi előfizetők: 1941–1942-re: Bartalis Márton, D. F. Unitárius Nőegylet, Jobb Dénes, D. F. Ifjúsági kör, Máthé Lajos, Balog Elek, Demeter Mózes, Jakab Ferenc, Jakab Dénes, László Dénes, László Zsigmond, Sándor Balázs, Sándor Sándor, Szabó Lajos, Vas Elek, Zoltán Dénes, Zoltán Zsigmond.

Kolozsvári előfizetők: Borsai András 1941–42, Halász Noémi és Éva 1940–42, Pataki János 1942, Gergely Mózes 1941–42, Molnár Györgyné 1942, Palatka Lőrinc 1941–42, Adorján Jenő 1940–42, Dénes Mózes 1940–42, Máthé Dénes 1941–42, Szathmáry János 1940–42, Németh Sámuelné 1941–42, Hantz Piroska 1943–44, Veress László 1943, Péterfy Ferenc 1943, Kelemen Miklós 1943, Torockai György 1942, Bedő Albert 1941–42, Pálffy László 1941–1942. Kissolyosi előfizetők: Benkő István, Veress János, Simó Ezsaiás 1943, Fazakas Péterné Gagy 1943. H.-Jánosfalvi előfizetők: Benedek István, Barabás Dénes, Benedek István, Csoma József, Jobb János, Jobb Mózes, Kelemen János, Mezei Dénes, László Domokos, Márkos Jakab, Mezei Zsigmond, Mezei Incze, Id. Sándor Dénes 1940–42, Ifj. László Miklós 1942, Kiss Sándor lelkész 1941–42. Keresztes Lajos Nagybacon 1942–44. Budapesti előfizetők: Szóke Mária 1941, Ujvári László 1942–43, D. F. Egylet 1942, Gálfalvi Zoltán 1941 végéig 13 pengő, Máthé Kálmán 1942, Béres Ilona 1942, Pethő Klára 1941 végéig 13 pengő, Özv. Inczeffi Sándorné Kadács 1942–43, Patakfalvi Irma Marosvásárhely 1940, Pap Judit Mezőbánd 1943, Kovács Ilona 1940–42, Pap Gyula 1938–1942, Szentháromsági Egyházközség 1936–1942, Tóth Menyhértne Miháza 1943. Székelyudvarhelyi előfizetők: Szabó András 1940–42, Béla Ferenc id. 1941–42, Gotthárd János 1942, Pál Mihály 1942–43, Özv. Boros Györgyné 1942–43, Özv. Fekete Ferencné 1942–43, Főris Gábor 1942–43, Id. Hadnagy Sándor 1942–43, Incze Sándor 1942–1943, Kibédi Sándor 1942–43, Nagy Ferencné 1942–43, Simó József 1943, Bartalis Erzsébet 1943, Boros Gábor 1943, Pap Eszter 1943, Boros Sándor Magyarláros 1943. Kálnoki előfizetők: V. Gyöngyösi Géza 1940–42, Útő Gábor 1940–42, Szabó László 1941–42, Vaska Mózes 1942, Szabó László 1941–42, Mihály József 1941–42, Bedő Béla 1940–42, Útő István 1941–42, Kisgyörgy Lajos 1942, Özv. Szénási Ferencné Retteg 2 pengő, Özv. Pál Ferencné Oklánd 2 pengő, Mózes Mihály Kolozsvár 1941–42. Kolozsi előfizetők: Kún Sándor, Petres Gyula, Kozma Pál 1940–42, Csete György 1942, Fazakas József 1942, Id. Csete Imre, Bölöni Vilmos 1941–42, Kolozsi Egyház. 1936–42. Sepsiszentkirályi előfizetők: Bagoly

József 1942, Kiss Áron 1941, Kiss Sándorné 1940, Kiss Tamás 1942, Kiss Lajosné 1942, Unitárius Egyházközség 1936—1942, Sükösd Benedekné 1942, Székely György 1942, Sükösd Endre 1942, Vajna Sámuel 1942, Bartha Imre 1942, Id. Kiss Áron 1942, Benkő Gyuláné Ilyefalva 1942, Csiszér Viktorné 1941, Gyárfás Lászlóné 1940. Kőkösi előfizetők: Benedek Gábor 1941—42, Homoródi Istvánné 1940—41, Nagy József 1940—42, Sigmond Berta 1941—42, Szakáts József 1940—41, Sigmond Tamás, Id. Kilyéni József 1940—41, Egyházközség 1936—42, Szászrégeni leányegyházk. 1940—42. Nagyajtai előfizetők: Id. Darkó Lajos, Benedek Gyula, Id. Ferencz Lajos, Kozma Miklós, V. Péterfi Dénes, Darkó Gyula, Fekete Albert, Lőrincz István, Lengyel István, Ifj. Péterfy István, Dombi Mihály, Ifj. Simon József, Rétyi Sándor, Ferencz József, Özv. Péterfy Lőrinené, Vajda Sándor, Péterfy Albert, Magyarosi Sándor, Ifj. Szebeni György, Goesman György, Benedek Lajos Á., Pozsonyi György 1943, Took Áron, Tikosi János 1942—43-ra, Ifj. Gálfalvi Ferencné Nyárádszereda 1940, Kelemen Jenő Hidalmás 1942, Dr. V. Zsakó Gyula Budapest 1943. Homoródszentmártoni előfizetők: Bencze Dénes 1940—42, Beke János 1941—42, Beke Ferenc 1940—42, Csala Ferenc 1940—42, Dombi Gyula 1941—42, Id. Dombi Mózes 1940—42, Dombi Mózes P. 1941—42, Dombi János 1940—42, Farkas Józsefné 1942, Jakab Ferenc 1940—42, Jobb Dénes 1941—42, Kádár Péter 1940—42, Pál Ferenc 1941—42, Pál Lajos 1942, Pap Ferenc id. 1941—42, Rácz Ferenc 1940—42, Simén Lajos 1940—1942, Soós Ferenc 1941—42, Szász Gyula 1940—42, Szabó Dénes J. 1941—42, Szász Istvánné 1942, Szász Domokos 1940—42, Egyházközség 1941—42, Katona Dénes Gagy 1940—42, Nagy Imre m. kir. rendőr Riese 1943. H.-almási előfizetők: Bartha Zsigmond 1940—1942, Barra Sándor 1941—42, Csiki Sándor R. 1941—42, Dénes Lajos 1941—42, Felszeghi István 1941—42, Felszeghi Mózes 1941—42, Kenyeres Ferenc 1941—42, Pál István 1940—42, Sándor András 1941—42, Sándor Mózes 1941—42, Szabó Dávid 1941—42, Szabó Dénes S. 1940—42, Siménfalvi Sándor 1941—42, Biró Domokosné Felsősfalva 1943—44. Becsenyédi előfizetők: Bede Emil 1941—42, Béres Mihály, Dáné Mihály, Dáné Lajos, Dombi Mózes, D. F. E., Fekete Miklós, Gábor Albert, Kovács Ferenc, Kovács Mózesné, Máthé József, Nagy Gáborné, Máthé Elek, Márton István, Orbán Sándor, Egyházközség, Ráduly József, Szabó István 1941—42, Id. Orbán Balázs 1940—42-re. Kissolymosi előfizetők: Berei Mózes 1942, Buzcgány Mózes 1940—42, Dankuly Mózes 1940—42, Danka Pál 1942, Deák György 1942, Gál Dezső 1941—42, Kedei János 1942, Kereső János 1941—42, Simó Gábor 1941—42, Simó Mózes 1941—42, Simó Pál 1941—42, Székelyszentmiklósi előfizetők: 1940—42 42.40 P. Nagybányai missziós példányokért 1942. 60 pengő, Kelemen

Árpád Sepsibesenyő 1942, Adámossy Gábor Budapest 1943, Tokos Imre Bardóc 1940—42, V. Kozma Ferenc Budapest 1942—43, Szathmáry Miklós Újszeged 1943, Buzogány Béla 10 p., Ajtay Jánosné Dés 1940, Ajtay Mária Szilágycseh 1943. Homoródszentpéteri előfizetők: Özv. Bedő Miklósné 1940—42, Ifj. Benedek Bálint 1942—43, Gergely János, Jobb István, Kiss Gyula, Székely Dénes, Székely Albert, Székely Bálint, Vass András, Vass Dénes 1942, Id. Marosy János Marosvásárhely 1943, Lőrinczy Mózes Nagyvárad 1942—43, Vitéz Szebeni Jánosné 1942—43-ra. Kolozsvári tagok (folyt.): Ürmösi József 10 p., Péterffy István 6 p., Lőrinczy Zoltán tanár 10 p., Csifó Nagy László 6 p., Rázmány Mór 6 p., Pálffy István 5.20 p., Ajtay József 4 pengő.

Kolozsvár, 1943. március hó 8.

Rázmány Mór
pénztárnok.

Dr. GELEI JÓZSEF FŐGONDNOK ÚR február 22-én és 24-én Marosvásárhelyen szabadegyetemi előadásokat tartott. A Marosvásárhelyre leutazás alkalmat adott Főgondnok úrnak, hogy a marosi egyházkör lelkészeivel megbeszéléseket folytasson és meglátogassa köri egyházközségeinket. A lelkészekkel folytatott megbeszélések és a hívekkel való benső érintkezés nem csak örvendetessé, de hiterősítő és egyházépítő hatásában életünkbe vágó fontosságúvá tette számunkra e főgondnoki látogatást. E látogatásra legközelebbi számunkban, „Egyház-építés” rovatunkban visszatérünk.

ELŐFIZETÉS. A Dávid Ferencz egyleti örökös alapító tagsági díj 50 P. Évi tagsági díj 3 P. Csak előfizetési (pártoló) díj évi 2 P. Az alapító és tagsági díj az egyleti tagság teljességére jogosít, s így természetesen az Unitárius Közlönyre is. Pártoló tagság csak az Unitárius Közlönyre és a közgyűlésen való felszólalásra. — Mindenki rendezze díjait, hogy lapunk is eleget tehessen hivatásának. — Minden pénz Rázmány Mór egyleti pénztárhoz (Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 9.) küldendő.

A LAP ELFOGADÁSA ELŐFIZETÉSRE KÖTELEZ. — KÜLDJE BE AZONNAL ELŐFIZETÉSÉT.

Az „Unitárius Közlöny” megjelenik havonta 15-én.
Felelős szerkesztő és kiadó: BENCZÉDI PÁL, Kolozsvár, Kossuth L.-u. 9.